

Kommunelæge i Overby (Sjællands Odde) O. F. A r e n d s, efter mange Aars ufortrøden Samlerforydelse fuldenndt det foreliggende, monumentale Værk, der af alle genealogisk, personhistorisk og særlig kirkehistorisk Interesserede bør modtages med den varmeste Anerkendelse.

Formatet, Papiret og Trykket virker i høj Grad tiltalende. Opstillingen er klar og overskuelig. De to første Bind giver alle Præsternes Navne i alfabetisk Orden, hver med de vigtigste biografiske og genealogiske Data, efterfulgte af Kildehenvisninger, alt i knap og koncis Form. Grundlaget for Arbejdet danner den righoldige, fra tysk Side fremkomne Literatur, Monografier og Artikler i periodiske Tidsskrifter, tyske Universitetsmatrikler o. s. v., for hvilket Stof Forf. gør Rede. Hertil kommer Udbyttet af de til Gejstligheden Syd for Grænsen udsendte Spørgeskemaer, der har givet Oplysninger fra de ved Pastoraterne opbevarede Kirkebøger. Tredje Bind omfatter Series Pastorum, ordnet efter Provstier og Sogne. Overalt faar man Indtrykket af at Efterforskningerne er ført saa vidt frem som med Rimelighed kan forlanges. At en minutøs Gennemgang fra specialkyndig Side af et saa omfattende Værk vil kunne afføde Tilføjelser, Rettelser og Paavisning af Trykfejl er en Selvfølge. Forf. er i sin redelige Stræben forberedt herpaa ved straks at have anlagt et Kartotek for Suppleringer, som skal danne Grundlaget for et senere udkommende Tillæg, der kræver Tid til at modnes. Maaske vil der da ogsaa kunne gives et Personregister over Præstehustruer og Paarørende.

Carsbergfondet har muliggjort Udgivelsen af det fortjenstfulde og nyttige Værk. L. B.

Smaa Meddelelser.

Hofurmager Pierre Charlo.

Af Th. Hauch-Fausbøll.

Da de Oplysninger, der tidligere har været trykt om Hofurmager Pierre Charlo er mangelfulde og delvis urigtige, skal jeg her meddele, hvad der vides om ham. Han var efter Aldersangivelse ved sin Død født 1707. Fødestedet kendes ikke bestemt. Bering Liisberg angiver, at det er Haag¹⁾, og har opfattet Clements Meddelelse om, at han var fra Haag (de la Haye)²⁾ saaledes, men helt sikkert er det vel ikke. I hvert Fald var han født i Holland, saaledes som opgivet til Borgerskabsprotokollen. Som tyveaarig kom han til Kjøbenhavn, hvor han 26. Maj 1732 tog Borgerskab som »Smaae Urmager«, hvorved vel skal forstaas, at hans Specialitet var Lommeure³⁾. 14. Nov. 1740 optoges han som Urmager i Lavet, 1751 blev han Ældste i den fransk reformerte Menighed, 2. Aug. 1756 fik han Bestalling som Hofurmager og 26. Aug. 1766 Konfirmationsbestalling⁴⁾.

Vi træffer Charlo som Urmager i 1730—31, endnu inden han har taget Borgerskab. Han bor da i Købmagerkvarter Nr. 37 paa Østergade (nuværende Østergade Nr. 48 og 50)⁵⁾. Midt i 30erne flyttede han til Juvelerer

¹⁾ Bering Liisberg: Urmagere og Ure i Danmark S. 177 og 257.

²⁾ Clement: L'Eglise Réformée, S. 52.

³⁾ Kbhs. Borgerskabsprotokol 1724—29, S. 112.

⁴⁾ 1756 i Best.-prot. 15.331. 1766 i Confirmations-Best.-prot. 1766—67 S. 104.

⁵⁾ Indkvarteringsmandtal 1730—31.

Christian Schraders Ejendom Øster Kvarter Nr. 24 paa Østergade (nu en Del af Nr. 47, hvor Fønnesbech har sit Modemagasin). Her fik han Bolig i Stuen, medens Schrader boede »paa Salen« d. v. s. første Sal og paa anden Sal boede nogle unge Folk Knapmager Benjamin Nedz. Ogsaa Kælderer var i mange Aar beboet og udlejet til en Øltapper Peder Andersens¹⁾. Schrader betegnes under Tiden som Hofjuveler og havde i hvert Fald Arbejde for Hoffet. Det har nok været gennem ham, at Charlo kom i Forbindelse med dette. Efter Schraders Død 1739²⁾ fik Charlo Hjælp af et velstaaende og fornemt Medlem af den reformerte Menighed Gehejmekonferensraad Johan Henrik Greve af Gyldensteen, der laante ham 2000 Rdl., og samme Aar købte han af Schraders Enke for 2150 Rdl. hendes Ejendom paa Østergade³⁾, men maatte for Laanet give Greven Pant i Ejendommen. Skødet og Pantebrevet blev udstedt 15. Dec. 1740 og tinglæst 19. Dec. Ved Obligation af 3. Juli 1753 pantsatte han den for samme Sum til reformert Kirke, der endnu ved Charlos Død havde dette Beløb til Gode. Huset laa mellem Sr. Thomas Scharffs og Urmager, Sr. Lorentz Henrich Kleins Huse og var 3 Etager højt med Kvist over og Kælder under. Der var 4 Fag til Gaden, dog havde Kælderer kun to Fag. Desuden var der et Sidehus paa 4 Fag i 3 Etager⁴⁾. En Del af sine Ure fik Charlo fra Des Arts Père et fils & Archard i Geneve, andre forfærdigede han selv, men han havde dog ikke noget stort Værksted. 1733—34 holdt han saaledes kun en Svend⁵⁾ og ved sin Død 1773 havde han en Svend og 2 Dreng. I Herning Museum findes et smukt ciseleret enkeltkapslet Sølvur, signeret P. Charlo 211 Copenh. Det har tilhørt St. St. Blicher⁶⁾. Et andet Arbejde af Charlo træffer man blandt Frederik V.s Efterladenskaber paa Rosenborg. Det er et Guldur med de oldenborgske Kongers Portræter paa Skiven; Uret er udført af Charlo til Kongeslægtens Jubilæum 1749⁷⁾. Charlo døde i Kjøbenhavn 25. Juli 1773, 66 Aar og 4 Maaneder gammel (F. R.) Sine to Døtre efterlod han til Deling 7336 Rdl. 3 Mark og 4½ Skilling⁸⁾. Charlo blev gift 1ste Gang 17. Okt. 1730 i Kjøbenhavn (F. R.) med Esther Larpent, f. 17. Feb. 1710, død i Barselseng 1. Nov. 1735⁹⁾. Senere ægtede han¹⁰⁾ Anne Marguerite Flock, der var født 1698 i Vezel og døde 11. Marts 1775 i Kjøbenhavn (F. R.). I begge Ægteskaber havde han 5 Børn: 1. Pierre Charlo, f. 23. Dec., døbt 26. Dec. 1731 i Kjøbenhavn (F. R.), † lille. 2. Isaac Louis Charlo, f. 15. Juni, døbt 19. Juli 1733 i Kbhvn, † sst. 3. Jan 1735 (F. R.). 3. Esther Charlo, f. 27. Okt., døbt 30. Okt. 1735 i Kjøbenhavn, † 16. Maj 1815¹¹⁾; gift med Johan Gottfried Wagner, der boede ved Gammel Strand og handlede med franske, hollandske, spanske, vestindiske og tyske Produkter¹²⁾, men gik fallit 1775. 4. Jean Matthieu Charlo, f. 20. Maj,

¹⁾ Indkvarteringsmandtal 1736—37.

²⁾ Petri Kb.

³⁾ Kbhs. Byting Skøder 1740—41, fol. 241.

⁴⁾ Kbhs. Panteprotokol 1740, fol. 566.

⁵⁾ Indkvarteringsmandtal 1733—34, Øster Kvarter Nr. 24.

⁶⁾ Peter Skautrup og H. P. Hansen: Sprog og Kultur, S. 147.

⁷⁾ Bering Liisberg l. c.

⁸⁾ Hof- og Stadsrettens Forseglingsprotokol 4, Nr. 37, S. 59.

⁹⁾ Clement og efter ham Bering Liisberg opfører hende med den anden Hustrus Dødsaar.

¹⁰⁾ Vielsen har vistnok fundet Sted i Udlandet, da han ikke nævnes i Kjøbenhavns Kopulationsprotokoller udover sit 1ste Giftermaal.

¹¹⁾ Clement S. 96.

¹²⁾ Dannemarks Speil 1768, S. 116.

døbt 26. Maj 1739 i Kjøbenhavn, † sst. 8. Aug. 1740 (F. R.). 5. Isidore Henriette Charlo, f. 7. Dec., døbt 14. Dec. 1740 i Kjøbenhavn (F. R.); g. 8. Maj 1763 i Kjøbenhavn m. Professor, Justitsraad Charles Henri Mourier, f. 6. Okt. 1732 i Kjøbenhavn, † 4. Dec. 1815 paa Frederiksberg¹⁾.

Luther-Lindemann.

I Tidsskriftets 9. V. 274 skriver Hr. Politilæge Søren Hansen i sin Afhandling om »Steen Blichers Forfædre« om Familien Lindemanns meget usikre Slægtskab med Martin Luther og bemærker her, at »Luthers Moder ikke hed Margrethe Lindemann, men Margrethe Ziegler eller Zieglerin.«

Saaledes har Opfattelsen i Tid lang været, men Pastor Otto Sartorius skriver i sit Værk »Die Nachkommenschaft D. Martin Luthers in vier Jahrhunderten,« 1926, Side 138:

— Luthers Moder var Margarethe, født Lindemann fra Neustadt a. d. Saale, født c. 1459, død 30. Juni 1531. Ofte har man antaget, at hun var født Ziegler, men det er oplyst, at hendes Fader var Teglbærder (Ziegler) af Næringsvej, hvilket er bekræftet mig af Pastor Stellwaag i Nürnberg, tidligere i Neustadt a. d. Saale. I den By var der mange Teglbærdere, og den Dag i Dag er der en Gade, som hedder Lehmstrasse.

Det Hus, Luthers Moder boede i, stod endnu indtil Begyndelsen af 90erne i forrige Aarhundrede. —

Samme Bog indeholder interessante Oplysninger dels om falske Luther-Efterkommere her i Danmark, dels om, at den 1875 afdøde kendte Astronom Heinrich Ludwig d'Arrest, Professor ved Københavns Observatorium, var gift med en Lutherefterkommer Emilie Møbius. Dette Ægtepars to Dattersønner er efter Sartorius de eneste to Mennesker i Danmark, der dokumenteret nedstammer fra Reformatoren.

Carl Arctander.

Steen Blichers Forfædre.

En Tilføjelse.

I 9. V. 277 skriver Forfatteren af ovennævnte Artikel, at Kommerceraad Steen Jørgensens Herkomst er ukendt. Dette er imidlertid ikke Tilfældet; thi det fremgaar af fhv. Sognepræst H. Hansens Artikel: »En gammel Baag Herreds Slægt« i Aarbog for Historisk Samfund for Odense og Assens Amter, V. Aarg. 1917, S. 108, at Steen Jørgensen er født i Barløse 1677 og Søn af Jørgen Jørgensen (f. ca. 1608, † 1681), der ejede den Gaard i Barløse, som nu kaldes Barløseborg. Iøvrigt mener Forf., at Jørgen Jørgensen var en uægte Søn af »den lille Konge i Fyen« Jørgen Steensen Brahe, (f. 1585, † 1661). I 7. III. 72 f. findes en Anmeldelse af ovennævnte Artikel.

E. Juel Hansen.

¹⁾ Elvius og Hiort-Lorenzen: Danske Patriciske Slægter, S. 197, hvor Professortitelen er glemt.